

Πανεπιστήμια και AI: Το πρόβλημα των εργασιών που δεν γράφουν πια οι φοιτητές

Γεώργιος Π. ΧρούσοςΧαράλαμπος Μ. Μουτσόπουλος

Πρώτη Δημοσίευση 07/09/2025, 15:43

Online Έκδοση 07/09/2025, 19:43

Share

Στην πλειονότητα των αμερικανικών πανεπιστημίων και σιγά – σιγά και στα ακαδημαϊκά ιδρύματα όλου τον κόσμου, όλοι συζητούν για το ίδιο θέμα: Την αλλαγή των κανόνων στην ακαδημαϊκή ζωή από την τεχνητή νοημοσύνη (AI). Πολλές φοιτητικές εργασίες, δοκίμια, διπλωματικές εργασίες και διδακτορικές διατριβές παραδίδονται από τους σπουδαστές, αλλά δεν είναι ξεκάθαρο αν αποτυπώνουν τη δική τους δουλειά και γνώση ή απλώς τις... δυνατότητες του ChatGPT και των άλλων εφαρμογών της AI. Ακόμη και οι συνεπείς φοιτητές, προ- ή μεταπτυχιακοί, συχνά δοκιμάζουν την «έξυπνη αλλά και εύκολη λύση» που προσφέρει η AI.

Ο Clay Shirky, αντιπρύτανης στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης, έγραψε πρόσφατα ότι η αρχική προσπάθεια των πανεπιστημίων δεν πέτυχε να ελέγξει το φαινόμενο. Η πρόταση ήταν να ενθαρρύνουν τους φοιτητές να χρησιμοποιούν δημιουργικά την ΑΙ – για εξάσκηση, αναζήτηση ιδεών ή για να παίρνουν σχόλια για την εργασία τους – και όχι για να αντιγράφουν. Όμως, δεν ευοδώθηκε. Ακόμα και οι σπουδαστές που αγαπούσαν το αντικείμενο της εργασίας τους, τελικά φαίνεται πως χρησιμοποίησαν την ΑΙ για να αποφύγουν τη σκληρή δουλειά.

Το πρόβλημα, λοιπόν, είναι σοβαρό και βαθύ. Η μάθηση συνίσταται σε αλλαγή στη μακροπρόθεσμη μνήμη μας. Για να συντελεστεί, όμως, αυτή η αλλαγή, χρειάζεται να καταβάλουμε κόπο, να προηγηθεί νοητική προσπάθεια.

Επιπλέον, όταν η ΑΙ γράφει την εργασία αντί για τον φοιτητή, τότε και ο παλιός τρόπος αξιολόγησής της χάνει την αξία του. Οι τεχνικές λύσεις που προσφέρουν οι ανιχνευτές αντιγραφής είναι αναξιόπιστες διότι ξεγελιούνται εύκολα. Μια πιθανή λύση θα μπορούσε να είναι η επιστροφή στο παρελθόν, με «παραδοσιακές επιλογές», όπως γραπτές εξετάσεις μέσα στην αίθουσα υπό επιτήρηση, προφορικές εξετάσεις, ζωντανό διάλογο με τον διδάσκοντα και σωκρατικού τύπου ερωτοαπαντήσεις. Με τέτοιους τρόπους αξιολόγησης, που δύσκολα επηρεάζονται από την ΑΙ, ο φοιτητής καλείται να αναδειξει τις πραγματικές γνώσεις του σε πραγματικό χρόνο, μπροστά στον εξετάζοντα.

Υπάρχουν, βέβαια, αντιρρήσεις και δυσκολίες και από τις δύο πλευρές. Οι διδάσκοντες φοβούνται ότι αφενός αυτό θα θυμίζει λύκειο και, αφετέρου, θα τους επιβαρύνει με περισσότερη δουλειά. Οι φοιτητές διαφωνούν, αφού έχουν μάθει να γράφουν στον υπολογιστή και όχι χειρόγραφα. Νιώθουν σαν να τους στερούν εργαλεία που έχουν συνηθίσει. Μερικοί, μάλιστα, υποστηρίζουν ότι η εργασία χωρίς ΑΙ τους φαίνεται πολύ δύσκολη και... ξένη.

Η αλήθεια, όμως, είναι ότι το πανεπιστήμιο δεν στόχευε ποτέ στην ξεκούραστη και εύκολη δουλειά. Από τον Μεσαίωνα ακόμη, μέχρι και τον 20ο αιώνα, οι ζωντανές γραπτές ή προφορικές εξετάσεις ήταν ο κανόνας για την αξιολόγηση των φοιτητών. Τις τελευταίες δε δεκαετίες, χρησιμοποιήθηκαν επιπλέον και οι γραπτές εργασίες και οι ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών για την αξιολόγηση των ειδικότερων και βαθύτερων γνώσεων των φοιτητών αλλά και για πρακτικούς

λόγους. Αν σήμερα, λοιπόν, η χρήση της ΑΙ δημιουργεί αδυναμία στη λειτουργία του συστήματος αξιολόγησης των γνώσεων των σπουδαστών, ίσως είναι η ώρα να ξαναγυρίσουμε στη ζωντανή επαφή μεταξύ εξετάζοντος και εξεταζόμενου.

Γιατί αν επιτρέψουμε στην ΑΙ να αντικαταστήσει την ανθρώπινη προσπάθεια, η πανεπιστημιακή εκπαίδευση θα χάσει το νόημά της. Αν ένας φοιτητής απλώς αντιγράφει και επικολλά, δεν σπουδάζει Ιστορία, Νομική, Βιολογία, Ιατρική – σπουδάζει «copy-paste». Και αυτό είναι καταστροφικό για το μέλλον των επιστημόνων.

Η λύση, σίγουρα, δεν είναι να αποφεύγουμε την τεχνολογία. Αλλωστε, το πανεπιστήμιο καλείται να παράγει και να μεταφέρει γνώση, όπως επίσης να συντελέσει στη διαμόρφωση επιστημόνων που θα προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο. Η επιστροφή σε άμεσες, έστω «συντηρητικές» μορφές αξιολόγησης μπορεί να φέρει πίσω τη ζωντανή σχέση δασκάλου – φοιτητή.

Ο Γεώργιος Π. Χρούσος είναι ακαδημαϊκός, ομότιμος καθηγητής Ιατρικής, ΕΚΠΑ, επικεφαλής, Εδρα UNESCO Εφηβικής Υγείας και Ιατρικής και πρόεδρος, Ελληνικό Ινστιτούτο Pasteur, Ο Χαράλαμπος Μ. Μουτσόπουλος είναι ακαδημαϊκός και επίτιμος καθηγητής Ιατρικών Σχολών των Πανεπιστημίων Ιωαννίνων, Δημοκρίτειου και ΕΚΠΑ